

## JEMS

<sup>1</sup> E Jems. E Tamo Koba Yesus Kristus aqa Abu Qotei wo nango wau tamo. Israel nango moma utru 12 naŋgo leŋ agi ningi. O was ningi kalil kaiye. E na anjam endi neŋgreŋyosim nunqoq qarinyonum. Ningi nunqo segi segi qure utru uratosib jaraiyosib sawa sawa kalil keretosib di unub.

*Iga gulbe qoboiyeqnum dena iga siŋgila eqnum*

<sup>2</sup> O ijo was, gulbe utru segi segi gargekoba nunqoq boqnimqa ningi gulbe deqa tulan areboleboleŋgim soqniy. <sup>3</sup> Gulbe deqaji nunqoq boqnimqa ningi nungo areqalo Yesus qa bole siŋgilatqab kiyo sai kiyo di Qotei a geregere unqas. Ningi qalie, gulbe dena ningi siŋgilatŋeqnaqa ningi gulbe qoboiyeqnub. <sup>4</sup> Deqa ningi bati gaigai siŋgila na tigeloqnsib gulbe qoboiyeqnub. Ningi degyqab di ningi Qotei aqa kumbra bei qa truquoqnqasai. Ningi tulan kere na sqab.

*Tamo bei a powo qa truquosimqa a Qotei pailyim Qotei na powo yqas*

<sup>5</sup> Ariya tamo bei a powo qa truquosimqa a Qotei pailyem. Yimqa Qotei na a powo yqas. Ningi qalie, Qotei a tamo uŋgasari kalil naŋgi inŋi bole bole enjreqnu. Naŋgi Qotei pailyeqnab a naŋgi qa olo ŋiriŋosaieqnu. <sup>6</sup> Ariya tamo bei a Qotei pailyqa osimqa a are gulbeiyaiq. Osim endegsi maraiq, “Qotei na inŋi bole ebqas kiyo sai kiyo?” A degsi maraiq. A Qotei qa aqa areqalo siŋgilatosim pailyem. Jagwa tigelosiq yuwal korkortoqnsiqa

oqe aiyeqnu dego kere tamo are gulbeiyeqnu qaji a bati bei Qotei qa aqa areqalo siñgilatoqnsiqa olo bati bei aqa areqalo siñgilatosaeqnu. <sup>7</sup> Tamo Koba a na tamo deqaji nañgi ingi bei enjrqasai. Deqa tamo deqaji nañgi endegsib are qalaib, “Iga ingi bole bole oqnqom.” Di sai. <sup>8</sup> Nañgi areqalo aiye aiyeltoqnsib kumbra laña laña yeqnub deqa Qotei na nañgi ingi bei enjrqasai.

*Jems a ñoro tamo ti tamo ingi saiqoji nañgi ti anjam minjrej*

<sup>9</sup> Kristen was bei a ñam saiqoji soqnimqa a areboleboleiyem. Di kiyaqa? A Qotei aqa ñamgalaq di ñam koba ti unu deqa. <sup>10</sup> Tamo bei ñoro koba ti unu qaji a dego areboleboleiyem. Di kiyaqa? A Qotei aqa ñamgalaq di ñam saiqoji unu deqa. Tamo nañgi ñoro koba koroiyqajqa arearetnjreqnu qaji nañgi balamtamo aqa so bulosib sokiñalayosib moreñqab. <sup>11</sup> Iga qalie, señ oqsim kañkañamqa balamtamo aqa so laosim moiylim aqa wala bole di koboqas. Dego kere tamo nañgi ñoro koba ti unub qaji nañgi wau bei bei yoqnsib bati qujai qa urur moreñosib koboqab.

*Qotei na iga are qametgosaieqnu*

<sup>12</sup> Tamo uñgasari gulbe qoboiyoqnsib siñgila na tigelejunub qaji nañgi areboleboleinjreme. Mondonj Qotei a nañgi qa tulaj arearetim awai boledamu enjrim nañgi ñambile gaigai sqab. Qotei a marej, “E na tamo kalil e qalaqalaibeqnu qaji nañgi awai bole enjrqai.” Qotei a degsi marej. <sup>13</sup> Deqa tamo bei a une atqajqa are prugyimqa a endegsi maraiq, “Qotei na are qametbqoqa e une atqajqa are prugbeqnu.” A degsi maraiq.

Iga na Qotei aqa are qametim a une yqa keresai dego kere Qotei na iga une atqajqa are qametgo-saieqnu. <sup>14</sup> Gago segi segi are miligi tigeloqnsiqa iga titgeqnu. Gam dena gago segi areqalo uge na iga uneq breigwa oqnsiqa walawalaigoqnsiqa gisanjgeqnu. <sup>15</sup> Gago are miligi tigeleqnu di unja a gumañeqnu dego kere. Bunuqna unja a aŋgroteqnu dego kere gago are miligi tigeloqnsiqa une babte-qnu. Yeqnaqa gago une di tulan̄ kobaeqnaqa iga moiyo gam tureqnum.

<sup>16</sup> O ijo was bole, une aqa kumbra dena ningi gisanjgaim deqa niŋgi une kalil uratiy. <sup>17</sup> Ingi bole bole kalil Qotei na iga egeqnu qaji di laŋ goge na branteqnaq iga laŋa eleŋeqnum. Abu Qotei suwaŋoq di unu qaji a na ingi di qarinjyeqnaqa gagoq beqnu. Qotei a kumbra bubulyosaieqnu. A seŋ qunuŋ bul sai. Seŋ qunuŋ a olekobaoqnsiqa olo truqueqnu Qotei a degyosaieqnu. <sup>18</sup> A aqa segi areqalo dauryosiq iga gereigej deqa a gago Abu. A aqa anjam bole na iga gereigej deqa iga ingi meli bunuj bulosim ingi ingi kalil a nami gereinjrej qaji di tulan̄ buŋnjrejunum.

### *Iga Qotei aqa anjam laŋa quqwasai*

<sup>19</sup> O ijo was bole, ningi endegsi poiŋgem. Ningi anjam bei marqa osibqa urur medabu waqtaib. Mati didaboqniy. Urur minjin̄ oqaiq. <sup>20</sup> Tamo nangi urur minjin̄ oqetnjreqnu qaji nangi Qotei aqa kumbra bole dauryqa keresai. <sup>21</sup> Deqa ningi kumbra uge uge jigat kalil taqal waiyoqniy. Osib nuŋgo segi ñam aguq atoqnsib Qotei aqa anjam a na nami nuŋgo are miliqq di atej qaji di ningi ojesoqniy. Ojesqab di Qotei a nuŋgo qunuŋ oqas.

**22** Ariya niŋgi Qotei aqa anjam di bole dauryoqniy. Laŋa qusib olo urataib. Niŋgi laŋa quqwab di ningi nuŋgo segi jejamu gisanqyqab. **23** Tamo bei a Qotei aqa anjam laŋa quoqnsiq olo dauryqa urateqnu di a tamo ya jeqiloq di aqa ulatamu uneqnu dego bul. **24** A ya jeqiloq di aqa ulatamu unsim olo puluosim giлоqnsim aqa ulatamu unqo qaji di a olo are walyqas. **25** Qotei aqa dal anjam bunujunu. Dal anjam di bole tinqiŋ. Qotei a gago une aqa siŋgila kobotetgwa osiqa dal anjam di iga egej. Deqa gago une na iga olo ojqa keresai. Tamo naŋgi dal anjam di geregere peleiyoqnsib dauryoqnnqab di Qotei a naŋgo wau kalil boletoqnnqas. Ariya tamo naŋgi dal anjam di laŋa qusib olo are walnjqras di Qotei a naŋgo wau bei boletqasai.

**26** Tamo bei a endegsi are qalqas, “E gaigai Qotei qa loueqnum. Deqa e Kristen tamo bole.” Ariya tamo di a aqa segi medabu geregere taqatqasai di a na aqa segi jejamu gisanqyqas. Deqa a Qotei qa loueqnu di a laŋa loueqnu. **27** Iga Kristen tamo uŋgasari unum deqa iga kumbra bole endeqaji yoqnqom. Iga na aŋgro mandum naŋgi ti uŋa qobul naŋgi ti geregereinjroqnsim naŋgo gulbe kalil qoboyetnjrqom. Osim iga gago segi walwel taqatosim mandam endeqa kumbra jigtat kalil uratekritqom. Iga kumbra deqaji yoqnqom di iga Qotei aqa ɻamgalaq di Kristen tamo bole une saiqoji sqom.

## 2

*Niŋgi na tamo kalil naŋgi turtnjrsib kumbra qujai enjroqniy*

<sup>1</sup> O ijo was kalil, gago Tamo Koba Yesus Kristus a riañ koba ti unu. Niñgi a qa nunþgo areqalo singilateqnub deqa e niñgi endegsi merñgwai. Niñgi na tamo ñam ti nañgi areinjroqnsib olo tamo ñam saiqoji nañgi qoreinjroqnaib. <sup>2-3</sup> Nunþgo kumbra agiende. Ñoro tamo bei a gara boledamu na walaosim banriñ gol na gereiyo qaji di jigsaw nunþgo Qotei tal miliq gilqas di niñgi aqa ñam soqtqab. Osib a geregereiyosib minjibqa awo jaram boleq di awoqas. Ariya tamo bei ingi ingi saiqoji a gara jigat braño jigsaw Qotei tal miliq gilqas di niñgi aqa ñam aguq atsib minjqab, “Ni qalaq di tigelesoqne” o “Ni mandamq di awo.” <sup>4</sup> O ijo was, niñgi kumbra degyeqnub di niñgi areqalo uge ti sosib tamo nañgi laña peginjreqnub.

<sup>5</sup> O ijo was bole, niñgi quiy. Tamo ungasari ingi ingi saiqoji nañgi Qotei na giltnjrej deqa nañgi torei a qa nañgo areqalo singilateqnub. Agi Qotei a nami endegsi marej, “Tamo ungasari e qalaqalaibeqnub qaji nañgi di e na taqatnjsiy nañgo Mandor Koba sqai.” <sup>6</sup> O ijo was, niñgi kiyaqa tamo ingi ingi saiqoji nañgo ñam aguq ateqnub? Niñgi are qaliy. Yai nañgi na niñgi ugeugeiñgoqnsib nunþgo jejamuq di une enqoqnsib niñgi joqoqnsib anjam pegiyo talq di tigelñgeqnub? Ñoro tamo nañgi na niñgi degñgeqnub. <sup>7</sup> Tamo nañgi dena Yesus aqa ñam boledamu misilinyeqnub. Ñam di agi Qotei a nunþgoq di atej unu.

<sup>8</sup> Mandor Koba Qotei aqa dal anjam bei nami endegsib nengreñyeb unu, “Ni ino segi jejamu gereiyeqnum dego kere tamo ungasari nañgi degsim gereinjroqname.” O ijo was, niñgi dal

anjam di dauryosib keretqab di niŋgi kumbra bolequja yqab. <sup>9</sup> Ariya niŋgi na tamo qudei naŋgi areinjroqnsib olo tamo qudei naŋgi qoreinjreqnub di niŋgi une ateqnub. Deqa niŋgi dal anjam gotranyo qaji tamo brantonub. <sup>10</sup> Tamo bei a dal anjam mutu kalil dauryekritosim ariya qujai bole qujai grotqas di a dal anjam mutu kalil grotekriticqo. Deqa aqa jejamuq di gulbe sqas. <sup>11</sup> Iga qalie, Qotei a nami dal anjam endegsi marej, “Ni tamo bei aqa uŋa jejamu ojetaim.” Osiqa dego marej, “Ni tamo bei qalsim moiytaim.” Bole, ni tamo bei aqa uŋa jejamu ojetosaieqnum. Ariya ni tamo bei qalsim moiytqam di ni dal anjam gotranyo qaji tamo brantqam. <sup>12</sup> Qotei a gago une aqa siŋgila kobotetgwa osiqa dal anjam bunuj egej. Deqa gago une na iga olo ojqa kerasai. O ijo was niŋgi quiy. Qotei a dal anjam deqa are qalsim iga pegigwas. Deqa niŋgi nuŋgo anjam maro ti nuŋgo kumbra ti kalil geregere taqatoqniy. <sup>13</sup> Niŋgi tamo naŋgi qa dulqasai di une pegiyo bati qa Qotei a kamba dego niŋgi qa dulqasai. Ariya niŋgi tamo naŋgi qa duloqnqab di une pegiyo bati qa niŋgi une saiqoji sqab.

*Tamo a Yesus qa aqa areqalo siŋgilatqas di  
a kumbra bole babtoqnqas*

<sup>14</sup> O ijo was niŋgi quiy. Tamo bei a mareqnu, “E Yesus qa ijo areqalo siŋgilateqnum.” A degsi maroqnsiq ariya a kumbra bole bei yala babtosaieqnu. Laŋa medabu na anjam mareqnu. Deqa tamo di Qotei na oqasai. <sup>15-16</sup> Kristen was bei a gara saiqoji kiyo ingi saiqoji kiyo soqnimqa nuŋgo ambleq di tamo bei na minjqas, “Ni lawo na gilsim gara

bei osim jigsaw ingi uysim menetmim soqne.” A anjam segi laja minjqa deqa anjam dena kiyersim a aqaryaiyqas? Keresai. <sup>17</sup> Dego kere iga Jesus qa gago areqalo singilatosim ariya iga kumbra bole bei babbosaieqnum di iga laja gago areqalo Jesus qa singilateqnum. Deqa iga tamo moisiq aqa jejamu laja unu dego bul sqom.

<sup>18</sup> Tambo bei a endegsi marqas, “E Jesus qa ijo areqalo singilateqnum.” Degsi marimqa e na kamba minjqai, “O was, ni kumbra bole bei babbosaieqnum. Deqa e kiyersiy qaliegqai, ni bole Jesus qa ino areqalo singilateqnum? E qaliegqa keresai. Ariya e Jesus qa ijo areqalo singilatosiy kumbra bole dego turtoiy yoqnqai di ni e nubsim merbqam, ‘Bole, ni ino areqalo Jesus qa bole singilateqnum.’ <sup>19</sup> Ni mareqnum, ‘Bole, Qotei a segi qujai unu.’ Ni kere mareqnum. Mondor uge naŋgi dego degsib maroqnsib Qotei ulaiyeqnub. <sup>20</sup> Ni nanari tamo. Ni mareqnum, ‘E Jesus qa ijo areqalo singilateqnum.’ Ni degsi maroqnsim ariya ni olo kumbra bole bei babbosaieqnum. Deqa ni laja medabu na mareqnum. Ni ijo anjam endi poimqa are soqnim poimeme.” <sup>21</sup> O ijo was ningi quiy. Nami gago moma utru Abraham a na aqa angro qujai Aisak osiq Qotei atraiyqa marsiq atra bijalq di atej. Atnaqa Qotei a Abraham aqa kumbra di unsiqa minjej, “Ni degyonum deqa ni ijo ɻamgalaq di tamo bole une saiqoji unum.” <sup>22</sup> Ningi are qaliy. Abraham a Qotei qa aqa areqalo singilatosiq kumbra bole dego turtoiq yej. Aqa areqalo Qotei qa singilatej qaji de ti aqa kumbra bole ti aiyeltoiq dauryej. Deqa iga endegsi marqom, Abraham aqa kumbra bole dena aqa areqalo

Qotei qa siŋgilatej qaji di taqyosiq tulanj keretej.  
<sup>23</sup> Deqa Qotei aqa anjam bei nami neŋgreŋyeb qaji aqa ñamu brantej. Anjam agiende, “Abraham a Qotei qa aqa areqalo siŋgilatej deqa Qotei na minjej, ‘Ni ijo ñamgalaq di tamo bole une saiqozi unum.’” Osiqa Abraham minjej, “Ni ijo was bole.”

<sup>24</sup> Deqa ijo was ningi qalie, tamo naŋgi Yesus qa naŋgo areqalo siŋgilatosib ariya naŋgi olo kumbra bole bei babtqasai di naŋgi Qotei aqa ñamgalaq di tamo bole une saiqozi sqa keresai. Tamo naŋgi Yesus qa naŋgo areqalo siŋgilatoqnsib kumbra bole dego tutosib yeqnub qaji naŋgi segi Qotei aqa ñamgalaq di tamo bole une saiqozi unub.

<sup>25</sup> Niŋgi sambala uŋa Rahap a qa dego are qaliy. Rahap aqa kumbra bole agiende. Josua a tamo aiyel naŋgi qariŋjrnaqa Jeriko qureq gilnabqqa qure deqaji naŋgi na tamo aiyel naŋgi di ñumqa laqnab Rahap a naŋgi aiyel ulitnjrej. Osiqa gam bei osornjrnaqa naŋgi jeu tamo naŋgi alelnjrsibqa jaraiyeb. Rahap a kumbra bole di yej deqa a Qotei aqa ñamgalaq di uŋa bole une saiqozi so-qnej. <sup>26</sup> Iga qalie, tamo a me mondor ti sqasai di a moiqas. Dego kere tamo bei a Yesus qa aqa areqalo siŋgilatosim ariya a olo kumbra bole babtqasai di a tamo moisiq aqa jejamu laŋa unu dego bul sqas.

### 3

#### *Iga gago segi medabu geregere taqatqom*

<sup>1</sup> O ijo was kalil, tamo quja quja segi Qotei aqa anjam palontoqnebe. Tamo gargekoba naŋgi anjam palontoqnaib. Niŋgi qalie, mondon une

pegiyo batiamqa Qotei na anjam palonto tamo nango wau qa geregere peginjrqas. <sup>2</sup> Bati gaigai iga kumbra gro groyeqnum. Ariya iga gago anjam maro qa grotqasai di iga tamo bolequja sqom. Sosimqa gago ban̄ ti singa ti jejamu ti kalil geregere taqatqom. <sup>3</sup> Iga hos nango medabuq di sil atoqnsim nangi titnjreqnam nangi iga daurgeqnub. Iga nango medabu segi ojeqnam nango jejamu dego iga daurgeqnu. <sup>4</sup> Niñgi qobun uniy. Qobun a tulan̄ kobaquja. Aqa kuñi tulan̄ kiñala. Ariya jagwa koba tigelosiq qobun tutqa laqnaqa qobun aqa abu na kuñi ojoqnsiq tingiteqnaq qobun a dauryoqnsiq gileqnu. <sup>5</sup> Dego kere gago medabu kiñala. Ariya a diq koba yeqnu. Iga gago medabu waqtoqnsim gago segi ñam soqtoqnsim diqoqnsim anjam mareqnum.

Iga qalie, ñamyuwo yusiq tulan̄ kobaqujaoqnsiq ñamtan̄ kalil yuelenjeqnu. <sup>6</sup> Gago medabu a ñamyuwo bul. Iga gago medabu waqtoqnsim dena iga kumbra uge uge yoqnsim gago jejamu kalil tulan̄ jigateqnum. Mondon̄ tamo nangi ñamyuwoq aisib padalqab dego kere gago medabu na gago so tulan̄ ugeugeyeqnu. <sup>7</sup> Niñgi wagme nañgi qa are qaliy. Wagme ti qebari ti qe ti kalil iga na taqatnjreqnum. <sup>8</sup> Ariya iga gago medabu taqatqa keresai. Iga gago medabu na gaigai anjam uge uge marelenjeqnum. Amal uge na tamo nangi uñinjroqnsib moiyotnjreqnub dego kere gago medabu na iga kumbra uge ugeq breigeqnu. <sup>9</sup> Gago kumbra agiende. Iga gago medabu waqtoqnsim gago Tamo Koba Abu Qotei aqa ñam soqtoqnsim olo puluoqnsim medabu qujai dena tamo

unjasari naŋgi misiliŋŋreqnum. Tamo ungasari naŋgi di Qotei na gereinjrsiqa aqa segi so boleq di atej. <sup>10</sup> Iga kumbra uge deqaji yeqnum. Agi iga gago medabu waqtoqnsim Qotei aqa ñam soqtoqnsim olo medabu qujai dena anjam uge uge marelenjeqnum. O ijo was, gago kumbra di ugedamu. <sup>11</sup> Ya jumbum qujaiq na ya bole ti ya uge ti brantqa kerasai. <sup>12</sup> Qura na oliv aqa gei oqa kere e? Wain sil na qura aqa gei oqa kere e? Yuwal a ya bole bulyqa kere e? Sai.

*Tamo powo bole ti unub qaji naŋgi kumbra bole  
bole yoqnebe*

<sup>13</sup> Nuŋgo ambleq di tamo qudei naŋgi qalie ti powo ti unub kiyo? Sqab di naŋgi naŋgo segi ñam aguq atoqnsib kumbra bole bole yoqnebe. Yim tamо ungasari naŋgi naŋgo kumbra di unoqnsib maroqnqab, “Naŋgi tamо bole.” <sup>14</sup> Ariya ningi olo nuŋgo segi jejamu qa are qaloqnsib laŋa are ugeinjroqnim diqoqnqab. Ningi degyqab di ningi gisan kumbra dauryosib Qotei aqa anjam bole ugetqab. <sup>15</sup> Osib ningi powo uge ti sqab. Powo deqaji laŋ goge na bosai. Di mandam qaji powo. Di gago areqalo namij aqa powo. Powo di Satan aqaq na beqnu. <sup>16</sup> Niŋgi quiy. Tamо ungasari naŋgi naŋgo segi jejamu qa are qaloqnsib laŋa are ugeinjroqnim diqoqnqab di naŋgi so tulan ugeq di sosib kumbra uge uge yoqnnqab. <sup>17</sup> Ariya tamо ungasari laŋ goge na powo eqnub qaji naŋgi kumbra tulan bolequja yeqnnub. Naŋgi kumbra jigat dauryosaieqnub. Naŋgi lawo na sosib tamо naŋgi jiŋga na gereinjroqnsib naŋgi qa duloqnsib kumbra bole bole osornjreqnub. Naŋgi na tamо kalil naŋgi

turtnjroqnsib kumbra qujai enjreqnub. Naŋgi lanja baban na Qotei aqa kumbra dauryosaieqnub. Naŋgi bole dauryeqnub. <sup>18</sup> Tamo deqaji naŋgi lawo na sosib are qujaitoqnsib jeu turyoqnsib kumbra bole tiŋtiŋ babteqnub. Ingi meli branteqnu dego kere.

## 4

*Tamo bei na mandam qaji kumbra qalaqlaiyqas di a olo Qotei jeutqas*

<sup>1</sup> O ijo was, niŋgi qudei nungo segi jejamu qa areboleboleinjgeqnaqa kumbra uge uge yqa-jqa are prugŋeqnub. Utru deqa niŋgi qotoqnsib ŋirinjkobaeqnub. Kumbra di nungo jejamu miligiq di singila na waueqnu. <sup>2</sup> Niŋgi ingi ingi koba oqajqa tulan arearetŋeqnaqa mamaulŋeqnub. Ariya niŋgi ingi ingi di osaieqnub deqa niŋgi qoto tigeltoqnsib tamo ńumeqnub. Niŋgi ingi ingi di osaieqnub di aqa utru agiende. Niŋgi Qotei pailyosaieqnub deqa. <sup>3</sup> Niŋgi qudei ingi ingi qa Qotei pailyoqnsib ariya niŋgi ingi ingi di osaieqnub. Di kiyaqa? Niŋgi nungo segi jejamu qa areboleboleinjgwajqa maro-qnsib areqalo uge na pailyeqnub deqa. <sup>4</sup> Uŋa bei na aqa gumbulun uratosiq olo tamo bei ombla sambala kumbra yeqnub dego kere niŋgi Qotei uratoqnsib kumbra uge uge yeqnub. Niŋgi quiy. Tamo bei na mandam qaji kumbra qalaqlaiyqas di a olo Qotei jeutqas. Niŋgi di qaliesai kiyo? Od, tamo bei na mandam qaji kumbra qalaqlaiyqa are qalqas di a Qotei jeutqas. <sup>5</sup> Agi Qotei aqa anjam bei nami endegsib neŋgreŋyeb unu, “Qotei na aqa Mondor gago are miligiq di atej unu. Mondor di a

iga qa tulañ areareteqnu.” O ijo was, niñgi anjam di laña sa anjam edegaib.

<sup>6</sup> Qotei a iga qa are tulañ boleiyeqnu. Deqa aqa anjam bei nami endegsib neñgreñyeb unu, “Tamo uñgasari nañgo segi ñam soqteqnub qaji nañgi Qotei na olo jeutnjreqnu. Ariya tamo uñgasari nañgo segi ñam aguq ateqnub qaji nañgi qa Qotei a olo are boleiyeqnu.” <sup>7</sup> Deqa ijo was, niñgi nuñgo segi ñam aguq atoqnsib Qotei aqa sorgomq di soqniy. Sosibqa Satan gotrañyoqniy. Yimqa Satan na niñgi uratñgosim ulañqas. <sup>8</sup> Niñgi Qotei jojomyoqniqbqa a kamba dego niñgi jojomñoqnaqas. O une tamo, niñgi quiy. Tamo nañgi nañgo bañ yansoqnsib jiga koboteqnub dego kere niñgi nuñgo are miligi gereiyoqnsib bulyoqniy. Niñgi areqalo aiye aiyelteqnub qaji olo nuñgo are miliq dena jiga kalil taqal atoqniy. <sup>9</sup> Niñgi nuñgo une qa are gulbeñgoqnim akamugetoqniy. Od, niñgi nuñgo kiki uratoqnsib olo akamoqniy. Osib nuñgo arebolebole kobotosib olo are gulbeñgoqneme. <sup>10</sup> Niñgi Tamo Koba aqa ñamgalaq di nuñgo segi ñam aguq atoqniy. Niñgi degyqab di a na nuñgo ñam olo soqtetñgwas.

### *Niñgi nuñgo Kristen was nañgi uge qa minjraib*

<sup>11</sup> O ijo was, niñgi segi segi qa anjam uge maroqnaib. Tamo bei na aqa Kristen was qudei nañgi anjam uge minjrqas kiyo nañgo une qa nañgi peginjrqas kiyo di a dal anjam dego uge qa marsiq pegiyqo. Niñgi dal anjam pegiyeqnub di niñgi dal anjam dauryqa urateqnub. <sup>12</sup> Qotei a segi na dal anjam babtej deqa a na qujai iga pegigwa kere. A na qujai tamo uñgasari nañgi elenqqa kere. A na

qujai naŋgi padaltnjrqa kere. Niŋgi tamo kiyero deqa niŋgi na tamo uŋgasari naŋgi peginjreqnub? Di kumbra uge.

### *Niŋgi nuŋgo segi ñam soqtoqnaib*

<sup>13</sup> Niŋgi qudei endegsib mareqnub, “Bini kiyo nebe kiyo iga qure beiq gilsim dia wausau qujai sosim silali qa wauosim olo bqom.” <sup>14</sup> Niŋgi degsib mareqnub. Ariya nebe kumbra kiye nunŋoq di brantqas di niŋgi qalieqa keresai. Niŋgi ñam qurem bul sokiñalayosib koboqab. <sup>15</sup> Deqa niŋgi endegsib maroqniy, “Tamo Koba a marimqa iga kumbra kiye yqa are qalsim yqom.” <sup>16</sup> Kiyaqa niŋgi qudei olo nunŋo segi ñam soqtoqnsib diqoqnsib laqnub? Nuŋgo kumbra di uge. <sup>17</sup> Ni geregere are qale. Ni kumbra bole qa qalieosim ariya ni dauryqasai di ni une yonum.

## 5

### *Tamo naŋgi ñoro koba ti unub qaji naŋgi awai ugedamu oqab*

<sup>1</sup> O ñoro tamo niŋgi quiy. Bunuqna gulbe kokba nunŋoq boqnqas. Niŋgi deqa pailoqnsib akamuge-toqniy. <sup>2</sup> Nuŋgo ñoro ti wala ti kalil ugeeļenqo. Sisimbiŋ na nuŋgo gara kalil dego ugeugeiyqo. <sup>3</sup> Nuŋgo gol ti silva ti di baišawi na ugetqo. Deqa mondoŋ baišawi dena nuŋgo une boleq atsim ñamyuwo bulosim nuŋgo jejamu koitosim ugeugeiyqas. Niŋgi ñoro koba koroiyeb deqa dijo bati qa niŋgi awai ugedamu oqab. <sup>4</sup> Niŋgi quiy. Nuŋgo wau tamo naŋgi nuŋgo iŋgi meli gentoqnsib nuŋgo banq di ateqnab niŋgi na kamba olo naŋgi gisaŋnjroqnsib awai oto nuŋgo segi qa getentoqnsib

oto segi naŋgi enjreqnub. Deqa naŋgi maoqnsib endegsib Qotei pailyeqnub, “O Tamo Koba, naŋgi iga kumbra uge degsib egeqnub.” Yeqnaqa Qotei singila koba ti unu qaji a naŋgo pailyo di queqnu. Deqa mondonj a na niŋgi awai uge engwās.<sup>5</sup> O ñoro tamo, niŋgi gara bole bole jugoqnsib nunjo segi jejamu qa areboleboleinjeqnaqa ingi koba ueqnub. Deqa mondonj Qotei na niŋgi luŋwas. Kaja naŋgo jejamu diq diqeinqnaq naŋgo mandor naŋgi na ñumeqnub dego kere Qotei na niŋgi luŋwas.<sup>6</sup> Nunjo kumbra uge bei agiende. Niŋgi na kumbra bole yo qaji tamo naŋgo jejamuq di une qamet-njroqnsib ñumeqnub. Ariya naŋgi na kamba olo niŋgi gotraŋgosaeqnub.

*Niŋgi gulbe qoboiyooqnsib Tamo Koba a olo bqa-jqa tarinjoqniy*

<sup>7</sup> Deqa ijo was, niŋgi nuŋgo are miligi siŋgilatoqnsib gulbe qoboiyooqnsib Tamo Koba a olo bqa-jqa tarinjoqniy. Niŋgi asgiŋgaiq. Niŋgi wau lanja naŋgi bul soqniy. Niŋgi qalie, wau lanja naŋgi asgiŋjrosaieqnū. Naŋgi ingi yagoqnsib awa qa tarinjeqnub. Awa beqnaqa ingi melieqnaqa naŋgi ingi meli di oqnsib ueqnub.<sup>8</sup> Dego kere niŋgi nuŋgo are miligi siŋgilatoqnsib gulbe qoboiyooqnsib tarinjoqniy. Tamo Koba a bqa-jqa batijojomqo deqa niŋgi degyoqniy.

<sup>9</sup> O ijo was, niŋgi Qotei aqa tamo ungasari qudei naŋgi qa ñirinjoqnsib yomuoqnaib. Qotei a nuŋgo une di unsim niŋgi pegingo uge. Niŋgi quiy. Une Pegiyo Tamo agi bqa jojomqo. A siraŋmeq di tigele-junu.<sup>10</sup> O ijo was, niŋgi Qotei aqa medabu o qaji tamo naŋgi qa are qaliy. Naŋgi nami Tamo Koba

aqa ñam na anjam palontoqneb deqa jeu tamo nañgi na nañgi ugeugeinjroqneb. Ariya nañgi Qotei aqa anjam marqa ulaosaioqneb. Nañgi nañgo are miligi singilatoqnsib jaqatinj oqnsib gulbe di qoboiyoqneb. <sup>11</sup> Niñgi quiy. Iga endegsi mareqnum, “Tamo ungasari gulbe qoboiyoqnsib singila na tigelejunub qaji nañgi Qotei na taqat-njreqnu. Deqa nañgi areboleboleinjreqnu.” Niñgi Jop aqa kumbra qa nami queb. Jop a singila na tigelosiqa gulbe kobaquja qoboiyesoqnej. Niñgi qalie, bunuqna Tamo Koba a na Jop olo boletej. Od, iga qalieonum, Tamo Koba a gaigai iga qa duloqnsiqa iga qa are boleiyeqnu.

*Niñgi anjam bei marqa osibqa ingi bei na singilataib*

<sup>12</sup> O ijo was kalil, e anjam kobaquja bei unu. Anjam agiende. Niñgi anjam bei marqa osibqa ingi bei na singilataib. Niñgi lañ qure aqa ñam na anjam singilataib. Niñgi mandam aqa ñam na anjam singilataib. Niñgi od qa segi mariy. Niñgi said qa segi mariy. Niñgi degyqab di Qotei na ningi awai uge bei eñgwasai.

*Tamo nañgi kumbra bole bole yeqnub qaji nañgo pailyo singila koba*

<sup>13</sup> Nuñgo ambleq di tamo qudei nañgi jaqatinj eqnub kiyo? Degamqa niñgi na minjribqa nañgi nañgo jaqatinj deqa Qotei pailyoqnebe. Nuñgo ambleq di tamo qudei nañgi areboleboleinjreqnu kiyo? Degamqa niñgi na minjribqa nañgi Qotei qa louoqnsib aqa ñam soqtoqnebe. <sup>14</sup> Nuñgo ambleq di tamo qudei nañgi mainjreqnu kiyo? Degamqa

ningi na minjribqa naŋgi Kristen gate naŋgi metnjrib bosib Tamo Koba aqa ñam na naŋgo gateq di banj atetnjsib goreŋ bilentosib naŋgi qa pailyebe. <sup>15</sup> Naŋgi Tamo Koba a qa naŋgo areqalo singilatosib pailyqab di a na tamo mainjro qaji naŋgi olo tigeltnjrqas. Osim naŋgi une yoqneb degamqa a na naŋgo une kalil dego kobotetnjrqas. <sup>16</sup> Deqa ijo was, ningi nunŋo segi segi une palontoqnsib Kristen was naŋgi ubtosib minjroqniy. Osib ningi segi segi qa Qotei pailyoqniy. Yim a na ningi boletŋwas. Tamo naŋgi kumbra bole bole yeqnub qaji naŋgo pailyo di singila koba. Deqa naŋgi pailyeqnab Qotei a quoqnsiqa naŋgo anjam dauryeqnu. <sup>17</sup> Niŋgi Elaija qa are qaliy. A iga bul mandam tamo. Ariya a endegsi pailyoqnej, “O Qotei, ni na laŋ getentimqa awa bqasai.” A degsi pailyeqnaqa Qotei na laŋ getentonaqa awa bosai. Degsi sonaq wausau qalub bei oto koboej. <sup>18</sup> Onaqa Elaija a olo pailyonaqa laŋ waqonaqa awa bej. Bosiq inŋi inŋi kalil melielenej.

*Kristen was bei a gam bole uratqas di iga na aqaryaiyimqa a olo Qotei aqa areq bqas*

<sup>19</sup> O ijo was ningi quiy. Kristen was bei a Qotei aqa anjam bole dauryqa uratimqa tamo bei na a olo are bulyetqas di tamo dena aqa was kumbra bolequja yqo. <sup>20</sup> Niŋgi endegsib qalieoiy. Kristen was bei a une ti soqnim tamo bei na aqaryaiyimqa a gam uge di uratqas di tamo dena aqa was aqa qunuŋ moiyo sawaq dena oqo. Deqa was di a moiqasai. Qotei na aqa une gargekoba kobotetqas.

**Yesus Aqa Anjam Bole 2000  
The New Testament in the Anjam language of Papua  
New Guinea, 2000 edition  
Nupela Testamen long tokples Anjam long Niugini,  
2000**

Copyright © 2000 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Anjam

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2001-01-01

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6bd977a8-0139-583b-a367-c04faf6223cc